

Naprawa zegarów bijących

Naprawa obejmująca zarówno ich mechanizmy chodu, jak i mechanizmy bicia. Zegar bijący dostarczony do naprawy nie zawsze ma uszkodzony mechanizm bicia. Najczęściej naprawia się tylko jego mechanizm chodu w taki sam sposób, jak zwykłego zegara, trzeba jednak zwrócić uwagę na jego współpracę z mechanizmem bicia. Rozbierając zegar bijący w celu naprawy mechanizmu chodu trzeba również rozmontować mechanizm bicia i gruntownie go oczyścić. Przed rozmontowaniem należy się upewnić, czy w mechanizmie bicia nie ma jakichś uszkodzeń, oraz poznać działanie mechanizmu, aby uniknąć trudności przy montowaniu. Niektóre bowiem koła przekładni muszą być ustawione w ściśle określonej pozycji w stosunku do kół sąsiednich i do współpracujących z nimi dźwigni - w tym celu naczy się koła lub szkicuje ich pozycje na kartce papieru. W urządzeniu napędowym i przekładni mechanizmu bicia mogą występować takie same wady i uszkodzenia, jak w napędzie i przekładni chodu, np. zatarte czopy i łożyska. Najbardziej wycierają się czopy i łożyska osi wiatrakowego regulatora przekładni, gdyż wykonuje ona w mechanizmie bicia najwięcej obrotów. Głośne bicie zegara i czyste jego tony zależą przede wszystkim od samego gongu (jakości jego materiału i obróbki cieplnej) oraz od oddalenia młotka od gongu przed uderzeniem, miejsca uderzenia w gong, twardości obucha i odległości młotka od gongu po uderzeniu. Odległość młotka od gongu przed uderzeniem powinna wynosić ok. 40 mm. Po uderzeniu młotek powinien natychmiast oddalić się od gongu, nie dotykając go ponownie - w tym celu należy podregulować podtrzymywacz tak, aby po uderzeniu młotek był oddalony od gongu ok. 2 mm. Młotek ma uderzać w gong blisko jego stożkowego zakończenia. Gdy młotek uderza w dzwonek lub gong spiralny, obuch młotka powinien być metalowy, bez nakładki, a gdy uderza w gong prosty, powinien mieć nakładkę ze skóry lub filcu. Im nakładka miększa, tym dźwięk jest łagodniejszy, ale cichszy. W czasie naprawy urządzenia włączającego i odliczającego - zanim zacznie się coś doginać, podpiłowywać lub rozklepywać - należy się upewnić, czy nie ma innego, łatwiejszego sposobu usunięcia wady. Nieraz przestawienie jednej dźwigni tak zmienia położenie innych części, że wydaje się konieczne podpiłowanie innej, a wystarczy tylko poprawić ustawienie praestawionej dźwigni. W zapadowym urządzeniu odliczającym należy zwrócić szczególną uwagę na współpracę końca ramienia oporowego z wycięciami kołnierza zapadowego. W grzebieniowym urządzeniu odliczającym zdarzają się błędy we współpracy ramienia oporowego z krzywką oraz zapadnika i czerpaka z grzebieniem. Wszystkie dźwignie powinny obracać się lekko na swych czopach, bez zacięć i zbyt dużych luzów (zob. składanie zegarów bijących).

źródło: Bartnik i Podwapiński "Ilustrowany słownik zegarmistrzowski"